

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Επιμέλεια ύλης
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ
Αριθμός φύλλου 134
29 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1988
Τιμή φύλλου δρχ. 15
Ηράκλειο 1868, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

Η αρχαία Βιάννος και οι διακρατικές της σχέσεις μέσα από τις επιγραφές και τα κείμενα

Μια συνεργασία του Άγγελου Χανιώτη, Λέκτορα Αρχαίας Ιστορίας στο Πανεπιστ. Χαϊδελεέργης και του Μιχ. Γιαμαλάκη

Stadiasm. maris m., 320: από Ίερας Πύδνης εις Βιένον στάδιαι ο'. πολιδριόν εστιν απέχον τής θαλάσσης

321: από Βιένου εις Λεβήναν

στάδιαι ο'

Βρισκόμαστε σήμερα στην ευχάριστη θέση να παρουσιάσουμε μέσα από τις στήλες των Β.Ν. πληροφορίες αρχαίου γνωστικού χαρακτήρα που συνδέονται με την ιστορία της Βιάννου και οι οποίες ίσως γίνονται για πρώτη φορά ευρύτερα γνωστές. Τα στοιχεία αυτά προέρχονται από αρχαίες επιγραφές δημοσιευμένες στο έργο INSCRIPTIONES CRETICAE (Κρητικές επιγραφές), και μελετήθηκαν από τον πρώτο μεταεσθητικό αυτής της εργασίας, μέσα στα πλαίσια της έρευνας της ιστο-

ρίας και της επιγραφικής της αρχαίας Κρήτης, και από τον δεύτερο κινούμενο από το ενδιαφέρον και την αγάπη του για τον τόπο που τον γέννησε. Και βέβαια είναι αυτονόητο ότι η συμβολή του δεύτερου είναι πιο πολύ συμβολική παρά ουσιαστική, ως «καθ' ύλην» αναρμοδίους. Λειτουργεί απλώς και μόνον συνδετικά. Συνδέει την γνώση του ειδικού επιστήμονα με τον «χώρο των γεγονότων». Κι ο χώρος αυτός δεν είναι άλλος από τη Βιάννο.

Η αρχαιολογική και ιστορι-

κή σημασία της περιοχής της Βιάννου είναι δεδομένη. Πλήθος στοιχείων και ευρημάτων, όπως πρόσφατα από τις ανασκαφές της Αγγελικής Λεμπέση στο ιερό του Ερμή και της Αφροδίτης στην Κάτω Σύμη, καταδεικνύουν την ιστορική του χώρα. Και είναι βέβαιο ότι μελλοντικές αρχαιολογικές έρευνες θα μας φέρουν πιο κοντά στην πληρέστερη γνώση του ιστορικού παρελθόντος της Βιάννου. Με το δε χέρο αυτό, ότι ένας τέτοιος χάρος αρχαιολογικής σημασίας απαιτεί μια σε περισσότερα

βάθος ανάλυση και έρευνα, πρέπει να πούμε ότι όσα θα εκθέσουμε είναι απλές καταγραφές και πληροφορίες, χωρίς τη φιλοδοξία να υποκαταστήσουν τη συστηματική επιστημονική έρευνα. Απευθύνονται κυρίως σ' εσένα, απλή Βιαννίτη, για να νιώσεις ίσως πιο σίγουρος για το παρελθόν του τόπου σου, αλλά και για να υπομνήσουμε κάποιο αίσθημα ευθύνης τόσο απέναντι στην παράδοση αυτού του τόπου όσο και απέναντι στα αρχαιολογικά κατάλοιπα εκείνων που

● Συνέχεια στη σελ. 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΗΡΩΟ

Προς τους Υπουργούς κ.κ. Κώστα Μπαντουβά και Μανώλη Παπαστεφανιάκη:

Η παρουσία σας το Σεπτέμβριο του 1987, στο Πανεπιστημιακό Μνημείο για τα θύματα της Γερμανοϊταλικής κατοχής στα χωριά της επαρχίας Βιάννου και τα γειτονικά της επαρχίας Ιεραπέτρας εκτιμήθηκε πολύ από τους συνεπαρχιώτες μας.

Όπως διαπιστώσατε στην επίσκεψή σας αυτή, αλλά και σε προηγούμενες, ο χώρος του Ηρώου (που έχει ορίσει τον από 25 χρόνια) παραμένει αδιαμόρφωτος. Η πλάκα με τα ονόματα των νεκρών που προβλέπει. Δεν υπάρχει τίποτα που να εξηγεί στους επισκέπτες, Έλληνες ή ξένους, τι συμβολίζει το Ηρώο που έχει στηθεί στο σημείο αυτό και για ποιο σκοπό στηθηκε.

Ο γύρω χώρος, αντί να προκαλεί το σεβασμό και το τρέπεται πολλές φορές σε χώρο σκαυσιδίων.

Με τις επισκέψεις σας σε άλλες πόλεις και χωριά της χώρας μας και του εξωτερικού θα έχετε διαπιστώσει πως η εγκατάλειψη και η αδιαφορία

για τη μνήμη της θυσίας των ή και λιγότερων νεκρών δεν παρατηρείται ποθενά.

Δεν θα προχωρήσουν οι στήλες αυτές σήμερα στους λόγους της κατάστασης αυτής. Προχωρούν όμως στην έκκληση σ' εσάς: Βοηθήστε να γίνει αμέσως αποπεράτωση των εργασιών, για τη διαμόρφωση του χώρου στο Πανεπιστημιακό Ηρώο των χωριών της Βιάννου και των γειτονικών της επαρχίας Ιεραπέτρας.

Η διάθεση του ποσού των 10.000.000 δρχ. που χρειάζεται να γίνουν, με τη βεβαίτητα πως αν χρειαστεί συμπληρωματικό ποσό, θα εξευρεθεί.

Το μυσόν αυτό, θα τεθεί στη διάθεση της Κοινότητας Αμιάς, από έλλειψη άλλου ειδικού φρονό, με αποκλειστική μόνο διάθεση σε εργασίες για το χώρο του Ηρώου και απόδοση λογαριασμού και έλεγχου της Νομαρχίας Ηρακλείου.

Με τη βεβαιότητα πως η έκκληση αυτή θα βρει την ανταπόκριση που ο σκοπός για τον οποίο γίνεται απαιτεί, τα Β.Ν. που από τις στήλες αυτές θα έχουν διαπιστώσει πως η εγκατάλειψη και η αδιαφορία

● Συνέχεια στη σελ. 4

Ο Κονδυλάκης και η λαογραφία της Κρήτης

(ΘΕΟΧΑΡΗ Ε. ΔΕΤΟΡΑΚΗ. ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ)

2ο

Στην Κρήτη επανήλθε ο Κονδυλάκης το 1918 και πέρασε τα δύο τελευταία χρόνια της ζωής του στο Ηράκλειο και στα Χανιά, και λίγους μήνες στη γενέτειρά του. Στο διάστημα που το τέλειωσε στα Χανιά το τελευταίο βιβλίο του «Πρώτη αγάπη» και συνεργάστηκε στην εφημερίδα «Νέα Εφημερίς» του Ι. Δ. Μουρέλλου με μικρά άρθρα σε μορφή επικυλλίδων. Ο θάνατος τον βρήκε στις 25 Ιουλίου 1920 στο Πανάνειο Νοσοκομείο του Ηρακλείου, σε ηλικία 58 ετών.

Η ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και της κρητικής έρευνας που τον περιβάλλει για τον Ιωάννη Κονδυλάκη: Πατέρας του ελληνικού χρονογραφισμού, ηθογράφος απα-

ράμιλλος, πνεύμα σπινθηροβόλο και ανήσυχος, με πηγαία διάθεση ευτραπείας, ανήκει στη χορεία των μεγάλων και αξιόλων δημιουργών. Τα έργα που διαβάζονται και σήμερα και μπορούν να συγκινήσουν, γιατί έχουν μίαν αγέραστη δροσερότητα, όπως όλα τα μεγάλα και αξιόλογα έργα του λόγου.

Ο Κονδυλάκης όμως είναι ένας συγγραφέας Κρητικός και δεν μπορεί να μοιραστεί και να ερμηνευθεί χωρίς την Κρήτη. Δεμένον σπενά, με τις γνώσεις του τόπου του, βαθύς γνώστης της ιστορίας του, που την έζησε μάλιστα σε μια από τις δραματικότερες περιόδους της, γνώστης επίσης της γλώσσας, των παραδόσεων και του εθιμικού βίου του νησιού του, ο Κονδυλάκης είχε πλού-

σιο υλικό και ευρύ πεδίο εμπνεύσεων στη λογοτεχνική του δημιουργία. Έτσι τα έργα του δεν είναι μόνο μνημεία του έντεχνου λόγου. Είναι και μνημεία λαογραφικά, πλούσιες πηγές ειδήσεων και πλούσιες ειδικές του κρητικού βίου κατά τις τελευταίες δεκαετίες της τουρκοκρατίας.

Αυτή μάλιστα η έντονη στρόφη του Κονδυλάκη προς το λαϊκό βίο και πολιτισμό

της Κρήτης, αυτός ο ζωηρός λαογραφικός χρωματισμός των λογοτεχνημάτων του, θεωρήθηκε από μερικούς κριτικούς της λογοτεχνίας ως στοιχείο αρνητικό και επικριτήριο. Ο Άλκης Θρύλος είναι απερίφραστα καταδικαστικός: «Ο Κονδυλάκης, όπως, δυστυχώς, και πολλοί άλλοι σύγχρονοί του συλλογικοί και ακάκοι μεταγενέστεροι, δεν αντιλήφθηκαν το λαϊκό βίο και πολιτισμό

● Συνέχεια στη σελίδα 2

Η ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ ΤΩΝ «ΔΥΝΑΤΩΝ»

(Τα κείμενα της αρχαίας Ελληνικής γραμματείας είναι συχνά πολύ επίκαιρα και εκφράζουν μεγάλες αλήθειες και ιδέες που έχουν παντοτινή ισχύ και βρίσκουν εφαρμογή στη ζωή των ανθρώπων από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας. Ένα τέτοιο κείμενο, που δείχνει πολύ παραστατικά τη νοοτροπία των «δυνατών» αυτού του κόσμου, είτε άρχοντες λέγονται είτε όπως αλλιώς, είναι το παρακάτω από τον Ησίοδο «Έργα και Ημέραι», που το παραθέτουμε σε μετάφραση του Καθηγητή κ. Δ. Ν. Μαρωνίτη. Σημειώνουμε ότι ο Ησίοδος, που εκτός από το παραπάνω ποίημα έχει γράψει και τη «Θεογονία», έζησε γύρω από 800 π.Χ., πριν δηλαδή 2800 χρόνια. Ας αρχίσουμε με όμως το σχετικό απόσπασμα).

«Τώρα είναι μύθος με πουλιά θα πω στους άρχοντες, κι ως έθνος στη δική τους γνώση. Ένα γεράκι γύρισε κι είπε σ' αιδόνι πλουμιστό, καθώς το σήκωνε ψηλά στα νέφη, στα

νύχια του πιασμένο. Κι εκείνοι μύρονταν σπαραχτικά, απ' τα γεμάτα που νύχια κρεμασμένο. Μα το γεράκι εχλεύαζε μιλώντας έτσι: «Ανόητο πουλί, γιατί λαλείς; Τοξέρισε σε κρατεί ο δυνατότερός σου όπου σε πάω εγώ, θα πας, τραγουδιστή μου, αν θέλω, γίνεσαι χαψιά μου, ή και σ' αφήνω να πετάξεις λευτερό. Άμμαλος όποιος θάρρασε ότι μπορεί να παραβγεί με πον ανώτερό του» χάνει την νίκη και ιμροπιάζεται από πάνω στον πόνο που πνιγμένος». Αυτά είπε ο γεράκας, σαν άνεμος γοργός, όρνιο με τεμπωμένα τα περιφρανα φτερά του».

(ΤΟ ΒΗΜΑ, 21 Φεβρ. 1988, σ. 50).

Σημ. Το ποίημα του Ησίοδου «Έργα και Ημέραι» αποτελείται από 826 στίχους. Στο πρώτο τμήμα του (στίχ. 1—382) ο ποιητής, παίρνοντας αφορμή από τη φιλονικία του με τον αδελφό του Πέρση, κατακρίνει την αδικία και εγκωμιάζει την εργασία και τη δικαιοσύνη. Για να εξηγήσει

● Συνέχεια στη σελ. 4

ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΣΤΗ ΣΥΜΗ

(Στην κ. Αγγελική Λεμπέση, Αρχαιολόγο, στείλαμε το παρακάτω γράμμα) Κυρία Λεμπέση,

Με πολύ ενδιαφέρον παρακολουθούμε τις μακροχρόνιες και κάτω από δύσκολες συνθήκες εργασίες σας στις ανασκαφές της Σύμης.

Η επαρχία Βιάννου θα σας ευγνωμονεί για τη μεγάλη προσφορά που της έχετε κάνει με την προβολή της, ιδιαίτερα με το δικό σας έργο.

Τα Β.Ν. που είχαν την τιμή να καταχωρίσουν στα πρώτα τους φύλλα ενημερωτικά στοιχεία που μας στείλατε για το τι είναι το Ιερό του Ερμή και της Αφροδίτης στη Σύμη, θα σας παρακαλέσουμε, στο πλαίσιο του πολύτιμου

χρόνου απασχόλησής σας, να μας δώσετε με ένα νέο σημείωμα σας στοιχεία για τα εξής θέματα:

1. Σε ποιο στάδιο βρίσκονται σήμερα οι ανασκαφικές εργασίες.

2. Τι νέα στοιχεία έχουν προκύψει από το 1976 που είχαμε το πρώτο σας σημείωμα.

3. Τι παραπέρα προοπτικές υπάρχουν για επέκταση των ανασκαφών.

4. Πώς νομίζετε ότι μπορεί να βοηθήσει η επαρχία το δύσκολο έργο σας.

Για την ανταπόκρισή σας στο αίτημά μας, που πολύ θα σιωπάμε στην ευήμερωση των συνεπαρχιωτών μας, σας ευχαριστούμε προκαταβολικά.

Τα Β.Ν.

Νέες τιμές στο λάδι

Οξύτητα 0,3	Νέα τιμή 355	» 2,3	» 324
» 0,4	» 350	» 2,4	» 323
» 0,5	» 345	» 2,5	» 322
» 0,6	» 340	» 2,6	» 317
» 0,7	» 340	» 2,7	» 316
» 0,8	» 339	» 2,8	» 315
» 0,9	» 338	» 2,9	» 314
» 1,0	» 337	» 3,0	» 313
» 1,1	» 336	» 3,1	» 312
» 1,2	» 335	» 3,2	» 311
» 1,3	» 334	» 3,3	» 310
» 1,4	» 333		
» 1,5	» 332		
» 1,6	» 331		
» 1,7	» 330		
» 1,8	» 329		
» 1,9	» 328		
» 2,0	» 327		
» 2,1	» 326		
» 2,2	» 325		

LAMPANTE 5 β. » 282

Για λάδι που παραδόθηκε το Δεκέμβριο θα δοθούν στον παραγωγό 6 δρχ. στο κάθε κιλό. Για όσα παραδόθηκαν το Γενάρη θα δοθούν 12 δρχ. και γι' αυτό που παραδόθηκε το Φεβέρη 18 δρχ.

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Ίατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιόκηση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείο)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβαι)	22121
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακείο	22.140
Γεωπόνοι	22317
Α.Τ.Ε. Βιάννου	22.180

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαΐμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22304
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λασηθιώτακης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Ιωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Φαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ιωάννης Κονσολάκης — Άμιρά	31420

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Η κ. Γιώτα συζ. Βασιλείου Ραπτάκη γέννησε κορίτσι.

ΣΤΟ ΧΟΝΔΡΟ

Ασπασία συζ. Δημ. Φαρολογάκη γέννησε κορίτσι.

ΓΑΜΟΙ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Γεώργιος Ν. Βλαχάκης και Ροζαλία Πολάπου

— Δημήτρης Αιμιλίου Χατζάκης και Ρούλα Κοτσαμβακάλη.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ

Μιχαήλ Δ. Ραπτάκης

Δημήτριος Ι. Αγαπάκης

Δημήτριος Κ. Φουρνιάρης

Κατίνα Χ. Κονδυλάκη

Στυλιανός Ν. Δουλιγέρης

Φωτεινή Εμμ. Αγγουράκη.

ΣΤ' ΑΜΙΡΑ

Μαρία Ν. Χαλκιαδάκη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Ευχαριστούμε πολύ όλους αυτούς που μας συμπαράστησαν στη βασανιστική αρρώστια και το θάνατο του αγαπημένου μας συζύγου, πατέρα, παππού Μιχάλη Δημ. Ραπτάκη.

Η σύζυγος Σοφία Ραπτάκη

Τα παιδιά, τα εγγόνια, τα δισέγγονα.

Ευχαριστούμε πολύ όλους τους χωριανούς, τους συγγενείς και φίλους που μας συμπαράστησαν στο πένθος μας για το θάνατο του πατέρα μας Δημητρίου Ιωάννου Αγαπάκη που πέθανε και κηδεύτηκε στη Βιάννο την 7/1/1988.

Τα παιδιά του: Γιώργος, Γιάννης και Χρυσούλα

ΔΩΡΕΕΣ

Μας έπειλαν για το Γηροκομείο Βιάννου:

Στη μνήμη του Αντων, Σπανιάκη, η σύζυγός του Καλλιόπη δρχ. 5.000

Στη μνήμη Αικατερίνης χ. Κονδυλάκη:

— Η οικογένεια Δημητρίου Κονδυλάκη δρχ. 10.000

— Η οικογένεια Εμμ. Μιχαελιαννάκη δρχ. 15.000

— Η Κλειώ, Ελευθεριάδη, και Ελευθ. Φασάκη δρχ. 10.000

— Η οικογένεια Ελευθερίου Ν. Λουλάκη στη μνήμη των νεκρών της δρχ. 3.000.

Για την κατασκευή Αναμνη

στικής Πλάκας στην Κοινότητα Βαχού:

— Ανώνυμη δρχ. 5.000

— Η οικογένεια Μιχ. Βαβουρανάκη στη μνήμη της μητέρας του σε ετήσιο μνημόσυνο της πρόσφερε δρχ. 10.000 για το Γηροκομείο Βιάννου.

Οικογένεια Γεωργίου Τ. Παπαμιαστοράκη.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Τον Βασίλη Πολ. Ραπτάκη που πήρε το πτυχίο του από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Νεάπολης Ιταλίας, συγχαίρομε θερμά.

Οικογένεια Γεωργίου Τ. Παπαμιαστοράκη.

ΝΕΟΙ ΓΙΑΤΡΟΙ

Οι συνεπαρχιώτες Μιχάλης Εμμ. Δοριάκης και Βασίλης Πολ. Ραπτάκης πήραν το πτυχίο τους από Ιατρικές Σχολές Πανεπιστημίων της Ιταλίας και ήδη εργάζονται σε Νοσοκομεία Ηρακλείου ο πρώτος, Αθήνας ο δεύτερος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ κ. ΔΡΕΤΤΑΚΗ

Ερώτηση για την πλήρη αναγνώριση και αποκατάσταση των αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης, με αφορμή την 45η επέτειο από την ίδρυση της ΕΠΟΝ, κατέθεσε στη Βουλή ο ανεξάρτητος βουλευτής κ. Μ. Δρεττάκης.

Μεταξύ άλλων ο κ. Δρεττάκης ρωτά τους αρμόδιους υπουργούς:

— Με ποιό τρόπο θα βοηθηθούν οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης να δημιουργήσουν τοπικά μουσεία και να ανεγείρουν — όπου δεν υπάρχουν — μνημεία για την Εθνική Αντίσταση.

Σημ. Β. Ν. Οι συνεπαρχιώτες μας ευχαριστούν τον κ. Δρεττάκη που έφερε στη Βουλή ένα μόνιμο αίτημα το οποίο υποβάλλουν χρόνια τώρα: Να αποπερατωθεί η διαμόρφωση του χώρου στο Πανεπαρχιακό Ηρώο και να δημιουργηθεί Μουσείο Εθνικής Αντίστασης και γενικότερα της ιστορίας της επαρχίας μας.

Με πολύ ενδιαφέρον θα περιμένουν την απάντηση των αρμοδίων υπουργών.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΕΛΕΥΘ. ΤΖΑΝΑΚΗΣ

Βιάννος τηλ. 22.330

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΕΛΕΣΗΣ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ ΑΜΙΡΑ ΕΤΟΥΣ 1987

Εισφορά Πολιτιστικού Συλλόγου Συκολόγου	δρχ. 10.000
» Γεωργικού Συνεταιρισμού Άρσης	» 10.000
» Πολιτιστικού Συλλόγου Κάτω Σύμης	» 30.000
» Πολιτιστικού Συλλόγου Άνω Βιάννου	» 10.000
» Πολιτιστικού Συλλόγου Αμιρά	» 10.000
» Κοινότητας Αμιρά	» 40.009
» Άνω Βιάννου	» 40.000
» Βαχού	» 15.000
» Καλαμίου	» 15.000
» Κεφαλοβρυτίου	» 20.000
» Κάτω Σύμης	» 20.000
» Συκολόγου	» 30.000
» Χόνδρου	» 10.000
Εισφορά Συλ. Βιαννιτών Ηρακλ. «Ο Πατούχας»	» 20.000
Εισφορά του δασκάλου Πνευματικάκη Στυλ.	» 2.000
Εισφορά Κοινότητας Κάτω Βιάννου	» 5.000
Εισφορά Κοινότητας Αγ. Βασιλείου Βιάννου	» 10.000

Σύνολο εσόδων δραχμές 297.000

ΕΞΟΔΑ

Για εκτύπωση προσκλήσεων	Δρχ. 2.000
Για την αγορά υλικών παρασκευής κολλύθων	» 1.500
Για την αγορά ασθέστη	» 500
Για την αγορά 108 κιλών μπανανών	» 37.800
Για την αξία 1240 αρτιθίων	» 22.000
Για γεύμα επισήμων στην Κάτω Σύμη	» 173.000
Για γαρίφαλα και στεφάνι διασωθέντων	» 14.000
Για μεγαφωνική εγκατάσταση στο χώρο του ηρώου	» 23.000
Εξόδα καθαριότητας του χώρου του ηρώου	» 1.200

Σύνολο εξόδων δραχμές 275.000

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

ΕΣΟΔΑ	ΔΡΧ. 297.000
ΕΞΟΔΑ	ΔΡΧ. 275.000

ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΣΤΗ ΝΕΑ ΧΡΗΣΗ

Αμάρ 31η Δεκεμβρίου 1987

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Νικόλαος Σταυρακάκης Δημ. Μαθιουδάκης

Ο ΤΑΜΙΑΣ

Νικόλαος Μπαρμπιγαδάκης

ΤΑ ΜΕΛΗ

Πρόεδροι Κοινοτήτων Επαρχίας Βιάννου

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΜΙΧΑΛΗΣ Δ. ΡΑΠΤΑΚΗΣ

Πέθανε ο Μιχάλης του Κυνηγού ύπερ' από σκληρή δοκιμασία τις τελευταίες μέρες της ζωής του από αρρώστια που τον βρήκε πριν από έξι μήνες περίπου.

Ο Μιχάλης ήταν αντιπροσωπευτικός τύπος του γνήσιου εργάτη γής στην επαρχία μας.

Εργατικός, δούλεψε σκληρά μαζί με τη γυναίκα του Σοφία, συντήρησε, μεγάλωσε και αποκάλυψε πολύ καλά τα ενδιάμεσα από τα έντακα παιδιά τους (τα δυο πέθαναν μικρά) και άφησε 29 εγγόνια και 7 δισέγγονα.

Πώς να ξυπνήσω ένα πρωί την πόρτα μου ν' ανοίξω να μη σε δώ, πατέρα μου, να σε καλημερίσω.

Και να σου κάμω τον καφέ να γίνεσαι χαζίρι, νάρθει και ο Μανώλης σου να πάτε στο κυνήγι.

Ξύπνα να πιεις τα φάρμακα, τους πόνους σου να γιάνεις, να πας και στο μετόχι σου κι έχεις δουλειές να κάνεις.

Να πας στο μετοχάκι σου που ήταν η χαρά σου να κάμεις με τη μάνα μου εκεί τα γερατειά σου.

Σε ξένο χώμα τόχτισες για τα γεράματά σου.

Αχ! μα δεν το χάρηκε, πατέρα, η καρδιά σου

Τα ροζασμένα χέρια σου τα πολυκουρασμένα εννιά παιδιά, πατέρα μου, έχουν ανεθρεμμένα.

Πόσα παιδιά με θάσανα, με φτώχειες και με πάθη και δε σε φτάναν όλ' αυτά τέτοιο κακό μην πάθεις.

Δεν έφτανε που στη ζωή ήσουν βασανωμένος να μη σου δώσει ο Θεός τυραννισμένο τέλος;

Θυμούμαι όλα τα θάσανα που έχεις περασμένα κι εκείνα όπου τράθηξες στον Γερμανών τα χέρια να κουβαλεις τα τρόφιμα στ' αντάρτικα λημέρια, να τρέχεις αξυπόλυτος και να σε κυνηγούνε

Και να μασείς τά γράμματα πάνω σου μην τα θρούνε χιλίες φορές να σκοτωθείς παρά να προδοθούμε.

Πολλές φορές κινδύνεμες στου Γερμανού το θόλι για τον Κατσαρονικόλη και την παρέα όλη.

Πατέρα μου, δεν είχες συ λεντά μα ούτε μουρέλα τα τελούτη σου ήτανε οι θαρές και τα μακρά φουρνέλα.

Μα όσες φορές με τις θαρές κούρασες το καρμί σου, αλάφρωση στο χώμα σου, γαλήνη στην ψυχή σου.

Πατέρα, τοντουφέκι σου κορνίζα θα το κιάμω κι άσπου να ζω, πατέρα μου, λιθάνι θα του θάξω.

Πόσες φορές, πατέρα μου, πάτησες τη σκανδάλη, για να σκοτώσεις το λαγό, φομί να μας — ε—φέρεις.

Άραγε δα να γιατρευτεί, πατέρα, η πληγή σου, κοντό να σθήσουν οι φωτιές που καίγαν το κορμί σου;

Πόσες φορές μου φώναξες ναρθώ να σε σκοτώσω κι απ' το φοιχτό μαρτύριο εγώ να σε γλυτώσω.

Του χωρισμού μας τ' όνειρο εδά χρονιά που τό 'δα πώς ήσουν σ' ένα μπαξέ κι έκοβες μαύρα ρόδα.

Ο ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΛΑΟΓΡ. ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελ. 1

φθίκε ότι η Τέχνη δεν αποβλέπει να πλουτίσει τη λαογραφία». Η γνώμη αυτή είναι υπερβολική και άδικη, γιατί η τέχνη του Κονδυλάκη δεν είναι «θεραπεία» της λαογραφίας. Αντίθετα, η εξάρτηση του Κονδυλάκη από τη λαογραφία της Κρήτης όχι μόνο δεν απέβη εις βάρος της πρωτοτυπίας και της εμπνεύσης, αλλά αντίθετα προσέδωσε στα λογοτεχνήματά του εκείνο το ιδιαίτερο χρώμα και το άρωμα που τα καθιστά μοναδικά. Και για να μην περιπλανηθούμε στις ατέλειωτες εκτιμήσεις των κριτικών, ας αρκεστούμε σε μια μόνο παρατήρηση ενός κορυφαίου κριτικού, ακαδημαϊκού σήμερα, του Απ. Σαχίνη, που γράφει για τον Κονδυλάκη τα ακόλουθα: «Ο Πατούχας» είναι ένα εξαιρετικό βιβλίο, ένα χαριτωμένο αφήγημα, γεμάτο κέφι και χιούμορ, όπου ο συγγραφέας φανερώνει επιδεξιότητα και ευχάριστη αφηγητική. Στο μυθιστόρημα υπάρχουν ηθογραφικά και λαογραφικά στοιχεία, λεπτομέρειες από τη ζωή στην ταυροκρατούμενη Κρήτη, ωστόσο η όραση της αφηγήσης, η άνεση του διαλόγου και η ζωντάνια στη διαγραφή των προσώπων συνθέτουν ένα άρτιο σύνολο— ένα πραγματικό έργο τέχνης, που γοητεύει τον αναγνώστη. Η παρατηρητικότητα και η ευφυΐα του Κονδυλάκη, η λεπτή ειρωνεία του και η διαύγεια του ύφους του αξιοποιούν μια περίπου ασήμαντη ιστορία σ' ένα ανεξέλικτο χωριό. Ο συγγραφέας ζυγώνει το κοινό κλάμα...». Ανάλογα έγραψε ο Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος το 1938: «Ο Πατούχας» είναι μία θαυμαστά κρητική ηθογραφία, γεμούσα ιδιωματικών εκφράσεων και λαογραφικών στοιχείων, αμέμπτως συμπεθεμμένη, πυκνή κατά την αφήγησιν, ζωηρά και νευρώδης εις τον διάλογον και εις την διαγραφήν των χαρακτήρων, πλήρης οίστρου διανοητικού και λεπτής ειρωνείας. Το ίδιο θα μπορούσε κανείς να πει και για τα άλλα έργα του, τα μυθιστορήματα και τα διηγήματα και τα χρονολογήματα.

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

ομιλίας μας δεν είναι να παρουσιάσουμε λαογραφικά στοιχεία από το λογοτεχνικό έργο του Κονδυλάκη. Είναι βέβαιο ότι αυτά είναι σε όλους γνωστά και οπωσδήποτε προσιτά. Αντίθετα πρόθεσή μας είναι να παρουσιάσουμε τα καθαρά λαογραφικά έργα του Κονδυλάκη, αυτά που έχουν δημοσιευθεί σε παλαιά και διευθετημένα περιοδικά και εφημερίδες και όσα είναι ακόμη ανέκδοτα.

Αυτά άλλωστε τα καθαρά λαογραφικά έργα του θα περιλαμβάνονται στο βιβλίο που σε λίγο θα κυκλοφορήσει.

Ας αρχίσουμε από τα λαογραφικά του δημοσιεύματα.

Τα Μάιο του 1882, την εποχή που ο Κονδυλάκης βρίσκεται και σπουδάζει στην Αθήνα, ιδρύθηκε από ομάδα λογίων φιλοσόφων, με προεξάρχοντα τον Νικόλαο Πολίτη, τον πατέρα της ελληνικής λαογραφίας, η «Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος», με σκοπό την έρευνα και τη μελέτη της ελληνικής ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού μετά την Άλωση (1453). Η Εταιρεία προχώρησε αμέσως στην έκδοση επιστημονικού περιοδικού, με τίτλο «Δελτίον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος», που εκδίδεται ακόμη σήμερα. Στον πρώτο τόμο της έκδοσης, που περιλαμβάνει τον πρώτο τεύχος του περιοδικού αυτού συνεργάζεται και ο Κονδυλάκης, με τη μελέτη του «Νεοελληνική της Κρήτης Μυθολογία. Γιγάντες». Θέμα του είναι οι λαϊκές παραδόσεις για τους Σαραντάπηχους, το Διγενή, τους Δράκους και τους Αράπηδες. Είναι βέβαιο ότι τη συγγραφή της μελέτης αυτής την υπέδειξε στον Κονδυλάκη ο ίδιος ο Νικόλαος Πολίτης, που ήταν τότε υφηγητής της Μυθολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και ενδιαφερόταν ζωηρά για τις μυθικές αντιλήψεις των νεότερων Ελλήνων. Για τη νεότερη μυθολογία της Κρήτης ο Πολίτης αντλούσε τις πληροφορίες του από Κρητικούς λογίους φίλους του. Είναι εξακριβωμένο ότι αρκετές μυθικές παραδόσεις της Κρήτης εχε συγκεντρώσει ο Κονδυλάκης και τις παρέδωσε στον μεγάλο λαογράφο.

Συνεχίζεται

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Αλλά ο σκοπός της αποψινής

Παλιά κι αγαπημένα

ΤΟΥ κ. ΓΙΑΝΝΗ ΝΕΡΑΝΤΖΑΚΗ

Όμορφη γλυκιά προσο-
γατινή, κι ο φίλος μου ο
Γιάννης ο Νέρης κάθεται
ολομόναχος στο λιατσάκι,
στην όμορφη πλαταμιά τ' Αρ
χαγγέλου. Απολαμβάνει τ'
όμορφο ηλιοθαύμα, την
αραχή κίνηση. Πίνει το με-
ρακλιδικό καφεδάκι, που μό-
νο ο Χαριλάος, με το χαμό-
γελο στα χείλη και την άσπ-
ρη πάντα ποδιά στη μέση,
ξέρει να κάνει.

Ο ήλιος χαμοπετά, κατα-
κόκκινος και καθίζει ολο-
στρόγγυλος στο Άχεντριά-
στρο κόρφος και λούζει τ' ό-
μορφο χωριό. Ροδαλό θά-
φε τον Αρχάγγελο, την Κο-
ρακιά, τη Ρουσα Κεφάλια.
Χορτασμένα τα πουλάκια,
μαζευτήκανε όλα στο μεγά-
λο πλάτανο, κι αρχίσανε το
θραδινό τους κονσέρτο. Κα-
ταπράσινα τα περιθώλια, γε-
μάτες οι πορτοκαλιές καρ-
πό, οι μανταρινιές, οι λεμό-
νιές. Το νερό του ποταμού
και της θρύσης, του καταβά-
ρο και δρασερό, τραγουδεί
το δικό του σκοπό, κατα-
πράσινα τα λιβάδια, ομορ-
φιά και γαλιζήνια...

Όμως, αγώντας όλη μέρα
στα λιόφυτα. Σκορπισμένοι
οι αγωνιστές της δουλειάς
και της ειρήνης, μαζεύουν
τις μπλόκους ελιές, που έ-
στειλε φέτος ο Μεγαλόδυνα-
μος Θεός.

Και τό 'στυονε, το φίλο
μου το Δημήτρη!!! Γελα-
στός και κοτσονάτος καθί-
ζει δίπλα μου... Καφεδάκι,
Μεταράκι, χαρές και κέφι!!
Μετά ρακιά, αφρού, μεζεδά-
κια μπλόκια, αναμνήσεις,
παλιές θύμησης, παλιές ι-
στορίες!!! Κι αρχίζει ο κα-

λός μου φίλος ο Δημήτρης...
—Μαζώνουμε τσιτσάς με
τον κύρνο και τη μανά
μου στον Κάτω Λυγαρά. Δι-
σκοπές τα σχολεία και πη-
γαίναμε όλα στο ελιές. Τρα-
γούδι και κέφι, ιδρώτας κι
αγώνας στα λιόφυτα. Μια
δεν αφήναμε. Ραβδίζαμε την
ελιά κι ύστερα καθίζαμε
κ'α' τη χαμολογούσαμε.
Βρουθόπιτες, μεντιλιές(1)
τηγανοφάρια, φρίσσες, ελι-
ές, μπακαλιάρος το μεσημε-
ριανό τους...

Δίπλα μας εμάζευε ο Μι-
θός με τη γυναίκα του τη
Μαριγώ, λέει ο φίλος μου ο
Δημήτρης. Καλός νοικοκύ-
ρης, πιο πολλά τα έχει του
από του κυρού μου, πιο πολ-
λά περβόλια, πιο πολλά ξω-
χώραφα. Κοντός, κακούχης
με κοντιά σγουρά μαλ-
λιά και κατακόκκινα φου-
σκωμένα χείλια. Τις Κυρια-
κές και τις σκόλες εφάρια
μαύρες κάλτσες κι αρβύλες
ή κλαρόνες. Αρμεγάρης
από γεννησιμού του,
πλέανε τ' αντάς του μέρας
στις κάλτσες. Η Μαριγώ,
μια πιθαμή πικα ψηλή από
το Μαθιό, νταρνιτάνα, γλωσ-
σού και φαντασμένη. Για να
τη κάμει καλά κοπέλια. «Η
καλή γήνη, το καλό χωράφι,
τόνε κάνει» τον καρπό κι ό-
χι ο σπόρος! τού λεγε ο
μπάρμπας του ο Νικολής.

Ο πατέρας του Δημήτρη,
ο Μαυρογιάννης, ήτανε ψη-
λός, λεβέντης και δουλετής
μα φτωχός. Κι η μάννα του
η Γεωργία, η Πλακιάτισσα η
Γεωργία, ήτανε όμορφο λου-

λούδι στα νιάτα της, σοβα-
ρή και μετρημένη... Το μεση-
μέρι στο λιόφυτο φάγαμε με
ζιό Μαθιός κι ο Μαυρογι-
άννης οφτές φρίσσες, κοπανι-
στές ελιές και θρουθόπιτες.
Κουβατολόι οι άντρες, κου-
θέντα οι γυναίκες...
Για τσι σκόλες μου πήρε
ο Μαθιός ένα ζευγάρι μπο-
τίνια, μια ζακιάτα βελούδο
μια φούστα μάλλινη! λέει η
Μαριγώ της Γεωργίας, με
καμάρι...
Η Γεωργία η φτωχή εμαρά-
θηκε, για δεν είχε τίποτα. Ο
άντρας της ο Γιάννης σηκώ-
θηκε αμέσως, άρπαξε την
κατσούνια του και θγήκε
στην ελιά...

Το θράδυ λιχίσανε τις ελι-
ές ο Γιάννης κι ο Μαθιός,
και κάναμε από δυό μιγύ-
μια. Τις φορτώσανε μαζί, ο
Γιάννης στο μουλάρι του κι ο
Μαθιός στο γάϊδαρό που,
κι ετοιμάζονταν να φύγουνε.
Τότε φωνάζει ο Γιάννης της
γυναίκας του:

—Γεωργία, δώσε παέ. Α-
νοίγει τις δύο του παλάμες
και της λέει:

—Πάτησε εκεί! Ξαφνιάζε-
ται η Γεωργία, το μουλάρι
στέκει δίπλα φορτωμένο με
χαμηλωμένα τα σακιά, δί-
πλα κι ο Μαθιός, με τη Μα-
ριγώ και το φορτωμένο γά-
ϊδαρό του. Πατεί η Γεωργία
στις δυό παλάμες του Μα-
υρογιάννη κι αυτές τη σηκώ-
νει σαν πούπουλο και την
καθίζει ανάμεσα στα σακιά!

Το κόκκινο μουλάρι, γε-
ρό και καλοταϊγμένο, δέ-
χεται την κερά του μ' ένα
χαρούμενο γλιμντρίσμα.
Της γυρίζει το χαλιμάρι από
νω δένει τις αλίες στα σκαρ-
θέλια, ξεκρεμάει το τουφέκι
του και Ξεσκινάνε... Απομέ-
νουνε οπίσω ολοχάσκωτοι, ο
Μαθιός κι η Μαριγώ...
—Αυτοί 'ναι οι άντρες!!
λέει η Μαριγώ. Αυτοί 'ναι
οι άντρες!!!

Το θράδυ τις έφαγε η Μα-
ριγώ, για πρώτη φορά, α-
πό το Μαθιό...
Μά 'ναι όμως και παρα-
μονές των Χριστουγέννων.
Σ' οργαζών το χωριό. Γεμά-
το το χωριό Ξενιτεμένους
χωριανούς. Όλοι ήρθανε
για τις άγιες μέρες. Ετοιμα-
σίες στο σπίτι, ετοιμασίες
στις εκκλησίες, ετοιμασίες
παντού. Όλα τα σπίτια σφά-
ζανε γουρούνια για τα Χρι-
στούγεννα. Τα παίρνανε από
το καλοκαίρι, τα ταί'ζανε
μόνο αποφάγια, χόρτα κι α-
χλάδες, κι έπαυνε το κρέ-
μα τους το άρωμας και τη
μυρωδιά της αγνής παρθέ-
νας φύσης. Σφαγή την Πα-
ραμονή στο χωριό! Οι κακο-
μοίρηδες οι χοίροι, τα ενιαύ-
σια θύματα των Χριστουγέν-
νων και της Πρωτοχρονιάς,
κρέμονται άνω κάτω, ολο-
κάθαρα και ξερισμένοι, σ'
όλα τα σπίτια. Ο Βλαχονικό-
λής έκανε το μεγαλύτερο
χοίρο απ' όλους τους γειτό-
νους. Ο Περικλής καμάρι-
νε τηδούσε απ' τη χαρά του,
γιατί αγαπούσε το σουκτί-
στο τηγάνι και τα μπρισσα-
λάκια στο κάρθουνο και τη
την κεφαλή θραστή και το α-
ματιές και τ' ασύλη και τ'
αυγά στο τηγάνι... Και τ' δεν
αγαπούσε ο Περικλής!!! Κι

η μόνα του η Μασιώ, κα-
λή νοικοκυρά, δεν του χα-
λούσε χατίρι του Περικλή!
Στα λουκάνικα όμως περ-
νούσε όλες τις γειτονιές
την κέρα Κασαπάκαινα, γιατί
ο άντρας της, Λασαθιώτης
παλιός, ήξερε όλα τα μυστι-
κά τους!!!
Παρέες παρέες, όλα τα
παιδιά του χωριού γυρίζανε
όλες τις γειτονιές και λέ-
γανε τα κάλαντα:

—«Καλήν εστέραν άρχον-
τες, αν είναι ορισμός σας»

Και γέμιζε το χωριό άρ-
χοντες κι αρχόντισσες, και
γέμιζαν τα σπίτια χαρές και
ιλαρότητα! Όλοι οι Ξενιτε-
νοι μαζευτήκανε και γέμιζε
ο τόπος αρχοντιά και αγά-
πη. Τα μεσάνυχτα όλοι στις
εικηλίες, για την αγία και
μεγάλη λειπουργία των Χρι-
στουγέννων...

—«Η Παρθένος σήμερον
τον Υπερούσιον τικτει...»

ψάλλουν με κατάνυξη οι
καλοί μας ψάλτες. Χαρά κι
αγαλλίαση παντού. Ελπιδες
και όνειρα φέρνει κάθε γέ-
νηση, χαρά και ειρήνη γεμί-
ζουν οι καρδιές των ανθρώ-
πων!

Όμορφες παρέες με μι-
κρούς και μεγάλους, τρα-
γουδοί όμορφες μαντινά-
δες. Παίξει λύρα ο Πέτρος,
ο Τσαρούλης, θιαλί το Σάβ-
θαντινιό! Χαρά κι ιλαρότη-
τα παντού, και μέσα σ' αυ-
τή τη γενική χαρά κι ευθύ-
μια γίνονταν οι πιο πολλές
παντριγιές...

«Μω' ήπηρε ο Δημήτρη
ο Φιόγγος την Αρετή!...

—Μω' ήπηρε η Κατερίνα
το Βασίλη του Κουράκη...

—Μω' ήπηρε η Κατερίνα
το Βλαχονικόλακι!!!

Όλοι αυτά θυμούνται, ό-
λοι αυτά περιμένουν να γεν-
νούνε και γεμίσει το χωριό
μας και η επαρχία μας Ξε-
νιτεμένους Βιαννίτες, Ξενιτε-
μένα χελιδόνια, που Ξαναγυ-
ρίζουν στα χωριά μας, ευλα-
θείς προσκυνητές, νοσταλ-
γοί! Ιδαίου, στο «πάτριον έ-
δαφος», στην «πατρώαν γην»
στα παλιά και τιμημένα...
Θα τα θρώνε όμως...
Ηράκλειο, Δεκέμβριος του
1987

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ στη θέση «Κεφά-
λα» Περιφέρειας Χόνδρου α-
γροπεμάχι 25 περίπου στρεμ-
μάτων με αυτοκινητόδρομο,
κατάλληλο για ελαιοκαλλιέρ-
γεια.

Πληροφορίες κ. Κοντονασά-
κη Αντώνη τηλ. 0821-27490
Χανιά.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ:
Οικόπεδο στη θέση Μονο-
μούκα Κερατοκάμπου, έκταση
6 στρέμματα. 60 μέτρα πρό-
σφη στο δρόμο 150 μέτρα
από τη θάλασσα.

Πληρ. τηλ. (0895) 22.596 ή
282.808 Ηράκλειο

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ:
1) Διύροφη οικία στην Άρβη
150 τ.μ. πληροφορίες Δημ. Σ.
Βαρδάκη, Αμρά, τηλ. 31489.
2) Στην Άνω Βιάννο: το σπι-
τι του Αδόστολου Ψαρολογά-
κη που βρίσκεται στην Πλά-
κα, Πληρ. τηλ. (081) 234.
511 Ηράκλειο.

ΑΔΑΜ ΣΠΟΡ

Ένα νέο κατάστημα στο χώρο της αθλητικής μό-
δας με τις καλύτερες φίρμες στο Ηράκλειο.

ΠΑΠΑΜΑΣΤΟΡΑΚΗ ΜΑΡΙΝΑ

ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ 38

Πίσω από το 2ο Γυμνάσιο

ΤΗΛ. 252.543

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία Έκδοση στην υπηρεσία
δλων των Βιαννιτών

Έκδοτής — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Όδός 1866 άριθμ. 110. τηλ. 282.808

Φιλολογική έπιμέλεια κειμένων
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ
Έβραν 83 (Στοά Μουρτζή) τηλ. 242.040

Έτήσιες συνδρομές
Όμοιωτών — Σχολείων — Ένοριών
δρχ. 300
» 400

Έμβόσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Έπιστολές για τήν ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 άρ. 110 Έράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 39 Έράκλειο
Χειρόγραφα δημοσιεύματα ή μή δέν έπι-
στέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν
τις απόψεις των συμακτών τους.

ΤΟ ΛΙΟΜΑΖΩΜΑ

Φεύγει το φθινόπωρο
κι έρχεται ο χειμώνας
κι ήρθε το λιομάζωμα
κι ήρθε η λιεμά

Τα μουρελοφούντα έ-
χουν λυγίσει από το γινω-
μένον λιόκαρπο — κουρα-
στηκαν λιόκαρπο — φορτωμέ-
να και παρακαλούν τους ε-
λαιοκαλλιεργητές να πά-
ρουν τα ντεμπλοκάτσουνα
να πάνε να ξεφορτώσουν.
Να γευτούν τις καρπαπράσι-
νες κοπανιστές ελιές και να
φάνε τις σαλιάτες με το νό-
στιμο γουσουρόπου, να πλε-
ραθούν τους κόπους των.

Όλοι έχουνε δουλέψει α-
κούραστα και μπισοτικά. Α-
κόμη και οι τσιτσίροι κούρα-
στηκαν να τραγουδούν τους
τρεις καλοκαιρινούς μήνες
στα μουρέλα. Και πώς αλ-
λιώς μπορούσαν οι χωριανοί
να γεμίσουν τα πιθάκια
τους και των εμπόρων τις
ντιές με λάδι!

Παλαιότερα την επαύριο
της αποκράς της σαραντα-
ράς όλοι οι χωριανοί θγαί-
νανε στο λιομάζωμα. Κάθε
ελαιοκαλλιεργητής αμάδι με
την οικογένειά του μάζευε
τα λιόφυτά του, πο ένα με-
τά το άλλο. Πρώτα τους να
τικούς γιாலούς που κει οι
ελιές πρωτοκαμώνανε(1) και
μετά θγαίνονε στο χωριό
και μαζώνανε τ' άκρες στις
θρονάδες και μετά κατεβαί-
κανε στα γονικά μέσα στον
κάμπο. Και τούτο, γιατί
στον κάμπο είναι τα χωρά-
φια βαρικά κι οι ελιές μεγά-
λές και φορτώνονται, γι' αυ-
τό αργούν να καμώσουν.

Το λιομάζωμα αρχινούσε
τα μεσακά του Νοέμβρη και
τελειώνει τέλος του Φλεβά-
ρη, εκτός αν η σοδειά ήτα-
νε μεγάλη και κρατούσε πε-
ρισσότερο καιρό.

Το Σεπτέμβρη — Οκτώβρη
οι αγρότισσες γυναίκες έί-
χανε καταστέσει τα λινάρια
και στένανε τ' ανυφαντήρια
για να φάνουνε τις λινοπα-
λέτες, τα λιοσάκια, αυτά
που θα στρώνανε κάτω από
τα μουρέλα, για να μαζέ-
ψουν τις ελιές.

Οι άνδρες πήγαιναν στο
δάσος και κόβανε τσι κα-
τσόνες και τσι ντεμπλές.
Έπρεπε νάναι τσι ντεμπλές ή
αργουλιδες που είναι ξόλα
αντοχής.

Τον καιρό του λιομαζώ-

ματος ήταν και η εποχή της
σποράς. Αποθραδίζ σε κάθε
σπίτι έβγαινε «ημερήσια δια-
σπή» και οι χωριανοί θα
στην θσοκαρά τα ζωντόβολα,
ποιός στο χωράφι και ποιός
στις ελιές.

Κάθε πεκίεινε και τη ζευ-
γά του (εκείνοι που πήγα-
νε στο ζευγάρι) το θούκολο
(αυτόν που ήθλεπε τα θού-
για) το ραβδίτη (αυτόν
που ήθγαίνε απάνω στα
μουρέλα και ράβδιζε τις ε-
λιές), τη γυναίκα που γύρι-
ζε τσι παλιότες, και θηθηό-
σε το ραβδίτη, που θηθηό-
λε αν αναπλογύριστα.

Από τα ημερώματα όλο
το χωριό ήταν στο λόδι και
την ώρα που ο ήλιος κει-
τρουλιά να δώσει(2) όλα τα
λιόφυτα ήταν γεμάτα αργα-
θιά.

Από την πρώτη μέρα κιό-
λα αρχίζαν οι χωματόδρο-
μοι του χωριού να λαδώνον-
ταν. Τα μουλαρογάδουρα
δεν είχαν ακόμη κουραστεί
και φορτωμένα με λιόκαρπο
τόπαιρναν στο παιγνίδι και
χαροσηθούσαν στους δρό-
μους, λες και ρχόντανε α-
πό κανέναν πανηγύρι — προ-
σπαθώνοντας το ένα να ξεπε-
ράσει το άλλο.

Τα πέταλα των μουλαρι-
ών αναγωγιάτων η
μπροκαδούρα κάθε θρόδο
που περπατούσαν στα καντι-
ρίκια ξεκούφαιναν το χω-
ριό.

1. πρωτοκαμώνανε = ωρί-
μαζαν πιο μπροστά
2. κεντρουλιά να δώσει =
αρχίζει να αναστέλλει

ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Η Διεύθυνση Δευτεροβάθ-
μιας Εκπαίδευσης Νομού Ηρα-
κλείου εισηγείται στο Νομαρ-
χιακό Συμβούλιο την κατανα-
μή 15 εκατομμ. δραχμών για
την κάλυψη δαπανών λειτουρ-
γικών αναγκών σχολείων της
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
Για την Κοινότητα Άνω
Βιάννου προτείνει να χορηγη-
θούν 500.000 για τις λειτουρ-
γικές ανάγκες του Γυμνασίου
— Λυκείου.

Λόγω πληθώρας επίκαιρης
ύλης η συνέχεια «Κουρσάροι
του Λιβυκού» αναβάλλεται για
το επόμενο φύλλο μας.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Προς την εφημερίδα
ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

Σε απάντηση δημοσιεύμα-
τος στο υπ' αριθ. 132 φύλλο
της εφημερίδας σας, ή εφημε-
ρίδας μας, ανα νομίζετε ότι κα-
λύτερα ταιριάζει, για καταπό-
νηση του όποιου ενδιαφερομέ-
νου, γνωρίζουμε συνοπτικά:

Α' Η ηλεκτροδότηση Αγίας
Μονής ή όποιου Οικισμού δεν
είναι μια απλή υπόθεση ηλε-
κτροδότησης σπιτιού και δεν
λύνεται με μια αναφορά ή αί-
τηση, για να υποβληθεί, έστω
ύστερα από υπόδειξη και επι-
ταγή.

Για το ιστορικό: Τον Ο-
κτώβριο του 1984, ύστερα α-
πό γνωμάτευση της Ειδικής
Επιτροπής Εξηλεκτισμού Υ-
παίθρου Νομού Ηρακλείου, ο
πιο πάνω Οικισμός μας εντά-
χθηκε στο πρόγραμμα 1983—
1987 για ηλεκτροδότηση όχι
μόνο του Μοναστηριού και
τυχόν Γηροκομείου, μα πιά
πέρα 16 ακόμα αγροικιών, σε
μακρινή γύρω ακτίνα, με προ-
βλεπόμενο τοπικό κόστος δρχ.
2.000.000.

Στην ίδια συνεδρίαση το
Νομαρχιακό Συμβούλιο, για
υπόθεση ηλεκτροδότησης,
του ενταγμένου στο πρόγραμ-
μα Οικισμού Καψάλων, τον
μπέφερε από τον πίνακα Γ'
«ηλεκτροδ. 1986—87», στον
πίνακα Β' «ηλεκτροδ. 1985—
86», με που δυστυχώς καθυ-
στερεί ακόμα, με όχι μικρό με
ρίδιο ευθύνης στους ίδιους
τους ενδιαφερομένους.

Δεν θα μιλήσω ούτε για την
όποια συμβολή μου, ως Νο-
μαρχιακό Συμβούλιο τότε
της Επαρχίας μας, στην υπό-
θεση υπαγωγής των πιο πάνω
οικισμών μας στο πρόγραμ-
μα, ούτε για τις προσπάθειες
της Κοινότητος τον παρθεμέ-
νο χρόνο ειδικά με τους Καψά-
λους, γιατί υπάρχει ογκώδης
φάκελλος με θέσεις, απόψεις

και ενέργειες από τις διάφορες
πλευρές.

Για την Αγία Μονή, που έρ-
χεται δεύτερη σε σειρά, άρχι-
σαν κιόλας οι οχλήσεις μας
προς διάφορες πλευρές και κα-
τευθύνσεις, και καμιά αμφιβο-
λία ότι, αν χρειασθεί, θα ζη-
τήσουμε συμπάρταση και
μαζικών φορέων μα και του
τύπου.

Β' Η πρόσβαση προς το
δρόμο Κερατοκάμπου δεν εί-
ναι θέμα τωρινό. Σ' όλους
γνωστό, χρονολογείται πολύ
πιο πάνω από 30 χρόνια με
προσπάθειες απ' τα εκάστοτε
Κοινωτ. Συμβούλια για την
επίλυση του.

Η λύση με το δρόμο κάτω
απ' το Γυμνάσιο μέχρι Κονο-
στάσι, ενέργεια προηγούμενα
Κοινωτ. Συμβουλίου, σκόντα-
ψε στο «δυστυχώς συνηθισμέ-
νο» για τον τόπο μας φαινόμε-
νο, την άρνηση ιδιοκτητών
κτημάτων να υποστούν μικρές
ή μεγαλύτερες ζημιές, για το
πέρασμά του.

Αν δεν αλλάξουμε νοοτρο-
πία, το πρόβλημα θα 'ναι δύ-
σκολο να λυθεί, γιατί η Κοι-
νότητα δεν διαθέτει οικονομικά
για απαλλοτριώσεις.

Γ' Για το χώρο απόρριψης
των σκουπιδιών, υπάρχει προ-
έγκριση στη θέση «Βούλακια»
και έχει διατεθεί ποσό 1.000.
000 δρχ. από το υπουργείο
Χωροταξίας — Περιβάλλοντος
για περιφράξη, αποξέλιωση
και γενικά διαμόρφωσή του
ύστερα από σχετική μελέτη.
Θα ακολουθήσει τελική έγκρι-
ση από ειδική Επιτροπή για
χρησιμοποίηση του. Επίζοιο
να βρούμε οικονομικούς πό-
ρους για τη μεταφορά των
σκουπιδιών με μηχανικά μέσα,
μέχρι να επιβληθούν νόμιμα
τέλη καθαριότητας.

Με εκτίμηση
ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΖΑΜΟΥΖΑΚΗΣ
Πρόεδρος Κοινότητας

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελ. 1 τοκάμπου.
 Η λύση που προσωρινά δίνει ταί κάθε φορά δια μέσου της Πλάκας δεν αποτελεί λύση, όπως δεν αποτελεί λύση και η μέσω Χόνδρου.
 Η Κοινότητα Άνω Βιάννου ως προχωρήσει στην άμεση

ΤΟ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΒΙΑΝΝΟΥ

Όπως πληροφορούμαστε από αρμοδίου της Υ.Ε.Β. που παρακολουθούν τις εργασίες στο αρδευτικό δίκτυο Βιάννου, το όλο έργο θα έχει ολοκληρωθεί στις αρχές της νέας αρδευτικής περιόδου.
 Προκύπτουν όμως πολλά ερωτήματα, όπως:

— Θα συνεχιστεί η καπάσταση που υπήρχε στην άρδευση της περιφέρειας μέχρι σήμερα;
 — Η Κοινότητα Βιάννου, με τη δομή λειτουργίας της, θα μπορέσει να εποπτεύσει στη σωστή λειτουργία του δικτύου;
 Η εμπειρία από την εκμετάλλευση παρόμοιων έργων απαι

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ — ΛΥΚΕΙΟΥ

Επιανερχόμαστε και πάλι στα προβλήματα του διδασκλήρου του Γυμνασίου — Λυκείου Βιάννου: Ξέρμασι, τουαίλετες, αϊθουσες διδασκαλίας και άλλα.
 Μαθήματα με καπνούς της ξυλόσομπας και τη μυρωδιά του πετρελαίου δεν γίνονται. Επτά παιδιά είναι στοιβαγμένα για μάθημα σ' ένα πατάρι. Τι μάθημα θα μπορέσουν να κάνουν, όταν σε λίγο αρχίσουν οι ζέστες; Το προσωπικό διαπιστώσε από χρόνια τις ανάγκες και τις έκανε γνωστές στις αρχές. Υπασχέθηκαν να ληφθούν μέτρα, μα τίποτε δεν έγινε.

Οι παράγοντες της επαρχίας, κοινότητες και ο Σύλλογος γο νέων και κηδεμόνων τι κά-

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΣΥΜΗΣ

Πριν από πολλά χρόνια η ακούραστη αρχαιολόγος Αγγελική Λεμπέση ανακάλυψε το Ιερό του Ερμή και της Αφροδίτης στα βόρεια του χωριού Κάτω Σύμη και κάθε χρόνο όλο και νέα ευρήματα φέρνει σε φώς, παρά τις τεράστιες δυσκολίες που συναντά από χρηματοδότηση του αρμόδιου Υπουργείου.
 Οι Κοινότητες της επαρχίας θα πρέπει να κατανοήσουν

Η ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ ΤΩΝ «ΔΥΝΑΤΩΝ»

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελ. 1 την αδικία που επικρατούσε στην εποχή του, αφηγείται το μύθο για τις πέντε εποχές και τα πέντε γένη των ανθρώπων: Στην αρχή οι θεοί δημιούργησαν το χρυσό γένος, ύστερα το ασημένιο γένος, που ήταν χειρότερο, Αργότερα ο Δίας δημιούργησε το χάλκινο γένος, «ανόμοιο σ' όλα με το ασημένιο, ανήλοιο και φρικτό» και πιά ύστερα το ηρωικό γένος των πολεμιστών, που σκοτώθηκαν στους πολέμους της Θήβας και της Τροίας. Ακολούθησε τελευταίο το σιδερένιο γένος και η εποχή του σιδήρου, στην οποία ζει και ο Ησίοδος. Στην εποχή αυτή έχει πιά επικρατήσει η αδικία, η ασέβεια, η αλαζονεία. «Όποιον θα πράξει το κακό με τρόπο ξέφρενο, θα τον τιμωρήσουν» δικαιοσύνη θα 'ναι η δύναμη' κανένα σέβας...».

Μα και το πέμπτο αυτό γένος είναι προορισμένο να εξαφανιστεί με μια συνεχή προς το χειρότερο παρακμή. Οι απαισιόδοξες αυτές σκέψεις για την εξέλιξη του ανθρώπινου γένους δίνουν την αφορμή στον Ησίοδο να απευθύνει

πρόσκληση των Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχίας για να πραγματοποιηθεί πλατιά σύσκεψη υπηρεσιακών τεχνικών της Νομαρχίας με συνεπαρχιώτες τεχνικούς. Από αυτή πιστεύουμε να προκύψει κάτι το θετικό. Ας μην το αναβάλουμε λοιπόν.

Τεί την ίδρυση ειδικού φορέα ευέλικτου στην αντιμετώπιση των όποιων προβλημάτων μπορεί να παρουσιάζονται.

Ας πάρει λοιπόν την πρωτοβουλία το Κοινοτικό Συμβούλιο, ώστε να γίνει σύσκεψη και ενημέρωση όλων των κατοίκων που έχουν κτήματα στην αρδευόμενη περιφέρεια και να τους δοθούν οδηγίες για τη δημιουργία Τ.Ο.Β. Ο χρόνος όμως τρέχει, η παρατηρούμενη ανομβρία και η επιζήμη ανάγκη ποτισμού επιβάλλουν να ξεπεραστούν εγκαίρως όλες οι αδυναμίες και να εξασφαλιστεί ο απρόσκοπτος ποτισμός της περιφέρειας.

Μα δεν κατανοούμε επιτέλους πως τα προβλήματα αυτά συντελούν στην αποδυνάμωση του Γυμνασίου — Λυκείου; Στη φυγή των παιδιών στην Ιεράπετρα, το Ηράκλειο, το Αρκαλοχώρι και αλλού;

Δεν αντιλαμβάνομαστε πως το αρχαιότερο Επαρχιακό Γυμνάσιο του Νομού διαρκώς φθίνει, γιατί δεν υπάρχει η μέριμνα που χρειάζεται γι' αυτό;

Η παράταση της κατάστασης που υπάρχει σήμερα στο διδασκλήριο του Γυμνασίου — Λυκείου Βιάννου δημιουργεί περσότερες ευθύνες στους σημεινούς παράγοντες της επαρχίας. Ας το αντιληφθούν όσο υπάρχει ακόμη καιρός.

την τεράστια σημασία που θα έχει η αξιοποίηση του χώρου αυτού όταν ολοκληρωθούν οι ανασκαφές και γίνει η προβολή που χρειάζεται και η προσέλκυση ξένων και ντόπιων επισκεπτών.

Η δημιουργία τουριστικού περιπτέρου στην περιοχή από την Κοινότητα Κ. Σύμης σε συνεργασία με την Αρχαιολογική Υπηρεσία έχει πολλά να προσφέρει.

συμβουλές στον αδελφό του Πέτρο και στους άρχοντες να αποφεύγουν την αδικία και να αγαπούν τη δικαιοσύνη και την εργασία.

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Με πολυήμερη ανομβρία, κι αυτό δημιούργησε πολύ μεγάλη ανησυχία στους παραγωγούς της επαρχίας μας για την πορεία των καλλιεργειών, πέρασαν οι τελευταίες μέρες του Γενάρη και οι περισσότερες του Φλεβάρη. Ευτυχώς μετά τις 20 του Φλεβάρη οι βροχές πύκνωσαν με αποκορύφωμα την Παρασκευή 26 του Φλεβάρη, που οι ποταμοί και τα ρυάκια της επαρχίας γέμισαν νερό και καθάρισαν από τα σκουπίδια και τα φύλλα των δένδρων, τα οποία είχαν σωριαστεί τα δύο προηγούμενα χρόνια.

Έτσι η βροχόπτωση στα τέλη του μήνα έφτασε στον Κερατόκαμπο τα 273 χιλιοστά, ενώ στο βροχόμετρο του Γυμνασίου ξεπέρασε τα 500 χιλιοστά,

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Κύριε Διευθυντά
 Θέλω να ευχαριστήσω τον αξίωμα κ. Στέργιο Σπανιά, που διάβασε και απάντησε στην εξιστόρησή μου και τον ευχαριστώ και θα παρακαλούσα κι όποιος άλλος έχει στοιχεία για την ιστορία του χωριού μου και για τους δέκα άλλους παλιούς οικισμούς που διακρίνονται τα λειψανά τους διασκορπισμένα στην περιοχή Καλάμι — Συκολόγο, ώστε να γραφτεί σωστά η ιστορία του χωριού Καλάμι Βιάννου.

Δεν είμαι ιστορικός για να ξέρω πολλά. Οι γνώσεις μου είναι του δημοτικού. Αυτά που έχω γράψει τα πήρα 1) από την παράδοση και από πολύ προχωρημένους στην ηλικία χωριανούς μου.

2) από τον μακαρίτη Σπανιανίδη, που τον επισκεφτήκα πολλές φορές μέχρι να ερευνησει και να με βεβαιώσει ότι στην Βενετική εποχή το χωριό Καλάμι της Βιάννου δεν αναφέρεται πουθενά.

Αναφέρεται όμως το γεωγραφικό χωριό Συκολόγος στην απογραφή του 1583 με 228 κατοίκους και το έτος 1834 με 37 Χριστιανικές οικογένειες, ενώ το Καλάμι αναφέρεται μόνο στην απογραφή του 1834 με 44 χριστιανικές οικογένειες. Το αυτό γράφει και ο δημοσιογράφος Γιώργος Τζαμουζάκης στο βιβλίο του «Η ΒΙΑΝΝΟΣ» σελ. 18.

Ένα άλλο στοιχείο: Στο χω

ριό και στη συνοικία «Καλιό» στο πάνω μέρος μιας μικρής καμαρωτής πόρτας έχει σκαλιστεί «Οκτώβριος 1753» και πιστεύω ότι το χωριό Καλάμι εκτίστη στην Τουρκοκρατία μετά το 1669. Άλλο πειστήριο είναι τα λειψανά ενός παλιού οικισμού στην τοποθεσία «Κλησιδί», ένα χιλιόμετρο νοτίως του χωριού, που καταστράφηκε από τους Τούρκους αμέσως με την κατάκτηση όλης της Κρήτης. Τουρκικός στρατός ήρθε στη Βιάννο και επί πέντε χρόνια έκαιγε τα βουνά μας, για να εξαναγκάσει τους επαναστάτες να τα εγκαταλείψουν. Την ιστορία μου την διηγήθηκε το 1953—54 ο τότε επιθεωρητής Γεωργίας Κρήτης Καπάτος, που τον συνόδευα ως Πρόεδρος της Κοινότητας Καλαμίου από το Ηράκλειο στη Βιάννο, όπου ήρθε για μελέτη σχετικά με την αξιοποίηση της νότιας παραλιακής ζώνης της επαρχίας και μου εξιστορούσε σε όλη την διαδρομή από Ηράκλειο στη Βιάννο. Ήταν μάλιστα πολύ γνώστης της ιστορίας της περιοχής ακόμη και της μυθολογικής εποχής. Και όπως έλεγε το Καλάμι εκτίστη από δικαιοκρίτους των Τούρκων επαρχιώτες και ιδίως από Συκολογιανούς και Συμιανούς μετά την καταστροφή από φωτιά του χωριού Σύμη.

Ευχαριστώ
 ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΙΧΕΛΙΝΑΚΗΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ «Ο ΔΙΑΒΑΤΗΣ»

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΒΙΑΝΝΙΚΑ ΝΕΑ»

Πραγματοποιήθηκε στις 31 του Γενάρη στο κέντρο «ΚΑΛΩΣΤΡΟ» ο ετήσιος χορός του Συλλόγου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει όλους τους συμπατριώτες μας και τους φίλους της Βιάννου που παρεβρέθησαν στη συνέντευξη:

— Το βουλευτή και φίλο της Βιάννου κ. Κοντοπόδη, που κάθε χρόνο μας τιμά με την παρουσία του.
 — Όλους που βοήθησαν στη λαχειοφόρο αγορά προσφέροντάς μας αρκετά πλούσια δώρα.

— Ευχαριστεί επίσης την Ένωση Κρητών Αργυρούπολης, που τίμησε το χορό μας, χαρίζοντάς μας τους ωραίους και λεβέντικους κρητικούς χορούς από το παιδικό χορευτικό τους συγκρότημα. Επιπλέον την Ένωση Γυναικών Κολωνού και την Αθανασία Παπανιαννάκη, που μας πρόσφερε Ελληνικούς χορούς με το χορευτικό συγκρότημα της Ένωσης, καθώς επίσης και όλους που μας συμπαράστηκαν και όσους βοήθησαν να πραγματοποιηθεί αυτή η ωραία πραγματικά βραδιά.

Ο λυράρης Αντώνης Περιστέρης μας τραγούδησε το συγκινητικό τραγούδι που αναφέρεται στην καταστροφή της Βιάννου και στην εκτέλεση των συμπατριωτών μας από τα ναζιστικά στρατεύματα κατοχής. Η λύρα επίσης του Μανώλη Περιστέρη, το λαούτο του Δημήτρη Σκουλά, και τα άλλα παιδιά της ορχήστρας με τις κοντυλιές και τα τραγούδια τους μας έδωσαν την ευκαιρία να σιγοτραγουδήσουμε και να χορέψουμε. Τα φαγητά που προσφέρθηκαν ήταν φρέσκα και καλομαγειρεμένα.

Υπήρχαν επίσης αρκετά δώρα που έδωσαν τη δυνατότητα

σε όλους να δοκιμάσουν την τύχη τους και βέβαια πολλοί βγήκαν αρκετά κερδοσήμενοι. Εδώ θέλουμε να ζητήσουμε συγγνώμη για τους πολλούς λαχνούς (2.500), που στη διάθεσή τους παρουσιάστηκε πρόβλημα διακόπτοντας για λίγο τη διασκέδαση. Υπολογίζαμε όμως ότι θα ήμασταν περισσότεροι.

Ίσως η ημέρα (Κυριακή) δεν βοήθησε στην προσέλευση περισσότερων συμπατριωτών μας και δεν πιστεύουμε ότι μπορεί να υπήρχε άλλος λόγος.

Από την πλευρά του το Διοικητικό Συμβούλιο είναι ανοικτό σε κάθε κριτική αλλά και σε κάθε πρόταση.

Θέλουμε και επιδιώκουμε τη συμπάρταση και τη βοήθεια κάθε Βιαννίτισσας και κάθε Βιαννίτη, από την Ψαρή Φοράδα, το Συκολόγο και τη Σύμη μέχρι το Χόνδρο, τη Δέρμαπο και τον Κερατόκαμπο.

Χρειάζεται αγώνας κοινός και μεγάλη προσπάθεια, χωρίς αφορισμούς αλλά με καλόπιστη κριτική σε τυχόν λάθη. Ο Σύλλογος πρέπει να αποκτήσει τη δυναμική του και την οντότητα που πραγματικά πρέπει να έχει.

Τελειώνοντας, θέλουμε και πάλι να εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες σε όλους που βοήθησαν στην επιτυχία αυτής της βραδιάς του χορού μας.

Εκδηλώσεις θα γίνουν αρκετές, για τις οποίες βέβαια θα υπάρξει εγκαίρως ενημέρωση, διότι χρειαζόμαστε κάθε άλλο παρά ποτή την παρουσία σας. Η παρουσία αυτή είναι που μας γεμίζει χαρά και ικανοποίηση ότι οι προσπάθειες που καταβάλλουμε θα επιτύχουν το σκοπό τους.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο
 ΟΠρόεδρος
 ΜΙΧ. ΚΑΡΠΑΘΑΚΗΣ
 Ο Γεν. Γραμματέας
 ΜΑΝΩΛΗΣ ΓΟΥΡΝΙΕΖΑΚΗΣ

Η αρχαία Βιάννος

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελ. 1 πριν από αιώνες είχαν δημιουργήσει στον ίδιο αυτό χώρο κράτος και θεσμούς και διατηρούσαν διακριτικές σχέσεις με μακρινές πόλεις.
 Λίγα εισαγωγικά λόγια όμως για τις επιγραφικές πηγές μας:

Οι αρχαίοι ιστορικοί, συγκεντρώνοντας το ενδιαφέρον τους σε ό,τι οι ίδιοι θεωρούσαν ως σημαντικό γεγονός, σπάνια έστρεφαν την προσοχή τους στον πολιτικό βίο μικρών κρατών ή σε φαινόμενα που δεν συνδέονταν με συγκεκριμένα γεγονότα, αλλά αποτελούσαν απόρροια σταδιακών και πολύπλοκων εξελίξεων, όπως π.χ. η εξέλιξη των κοινωνικών σχέσεων και των οικονομικών δομών. Κάνοντας την υποκειμενική επιλογή τους άφηναν έξω από το έργο τους πληροφορίες φαινομενικά μεν ασήμαντες — κάτω από αυτή τους την προοπτική —, όμως πολύτιμες για τη δική μας γνώση της ζωής και της κοινωνίας σε όλες τους τις απόψεις, όχι μόνο στα μεγάλα πολιτικά κέντρα αλλά και στις μικρές κοινότητες, όπως η αρχαία Βιάννος. Ωστόσο η συνήθεια των αρχαίων να δημοσιοποιούν και να διαφύλασσον για τους μεταγενέστερους σημαντικά κείμενα χαράζοντάς τα σε επιγραφές (στήλες, τοίχους δημοσίων κτηρίων κλπ.) έγινε αιτία να διασωθούν μέχρι τις μέρες μας τέτοιες σημαντικές πηγές

για την ιστορία μικρών και μεγάλων πόλεων, αλλά ακόμα και για το βίο απλών ανθρώπων (π.χ. επιτάφια μνημεία ή ακριβερώματα). Παρουσιάζουμε εδώ σε μετάφραση τα κείμενα δύο τέτοιων επιγραφών που, αν και δεν βρέθηκαν στην Κρήτη αλλά στην αρχαία μικρασιατική πόλη Τέω (στα νοτιοδυτικά της Σύμης), αφορούν άμεσα στην ιστορία της αρχαίας Βιάννου.

Πρώτα όμως λίγα λόγια για την προϊστορία αυτών των σημαντικών εγγράφων, που βρέθηκαν στα τέλη του 19ου αιώνα και είναι δημοσιευμένα στην πατράτομη πολύτιμη συλλογή των κρητικών επιγραφών της Ιταλίδας επιγραφολόγου Μαργκερίτα Γκουαρνπούτσι. Στην ελληνιστική εποχή — στους τρεις τελευταίους προχριστιανικούς αιώνες — οι Κρητικοί ήταν γνωστοί στον έξω κόσμο κάτω από δύο κυρίως ιδιότητες: ως περιζήτητοι μισθοφόροι πολεμιστές και ως οι πιο επικίνδυνοι πειρατές της Ανατολικής Μεσογείου. Οι δύο αυτές ασχολίες ήταν για μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Κρήτης η μοναδική διέξοδος από οξυμμένα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα (κυρίως συγκέντρωση της γής σε λίγα χέρια). Τη μισθοφορική και πειρατική δραστηριότητα προστάτευε και καλλιεργούσε και η πολιτική ηγεσία των περισσότερων κρητικών πόλεων — κρατών, προτιμώντας να διαχταστεί τα ανήσυχα πλήθη των ακτημόνων πολεμιστών στο εξωτερικό παρά να προχωρήσει σε κοινωνικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις. Το αποτέλεσμα ήταν να αποπελούν οι κρητικοί πειρατικοί στόλοι μόνιμη απειλή κάθε παραλιακής πόλης των νησιών του Αιγαίου και της Μικρασίας.

Αυτό το δίπτυχο, από τη μια πλευρά η πειρατική δραστηριότητα των Κρητών και από την άλλη το άνοιγμα της Κρήτης στον έξω κόσμο χαρακτηρίζουν και τις σχέσεις της αρχαίας Βιάννου με άλλα κράτη, στη συγκεκριμένη περίπτωση με την Τέω(1).

(1). Σημ. Β.Ν. Η Τέως ήταν πόλη της Μικρασιατικής Ιωνίας. Από αυτήν κατάγονταν ο χρονογράφος Εκαταίος, ο ποιητής Ανακρέων, ο σοφιστής Πρωταγόρας κ.ά.
 (Συνεχίζεται)

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟ ΞΕΦΑΝΤΩΜΑ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΚΑΠΗ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΥ

Στις 14 Φεβρουαρίου και ώρα 7.30 το απόγευμα πραγματοποιήθηκε στο χώρο του ΚΑΠΗ αποκριάτικη εκδήλωση.

Η διοργάνωση της γιορτής έγινε σε συνεργασία με τον πολιτιστικό σύλλογο της Βιάννου. Παρόλο που ο χώρος ήταν μικρός η συμμετοχή, το ενδιαφέρον και η ευχαρίστηση των μελών ήταν μεγάλη. Ήταν πραγματικά ένα μικρό ξεφάντωμα των ηλικιωμένων που κράτησε για πολλές ώρες. Η διάθεση τους να πίνουν και να τραγουδούν ήταν πολύ ζωντανή.

Το πρόγραμμα περιλάμβανε μουσική, τραγούδι και χορό.

Το Προσωπικό και το Δ.Σ. του ΚΑΠΗ ευχαριστεί τον πρόεδρο του Πολιτιστικού συλλόγου κ. Σπανιάκη Μανώλη που ανέλαβε τη διοργάνωση της γιορτής, τους κυρίους Παπανιαννάκη Μανώλη και Μέξιο Γιάννη που μας διασκέδασαν με το μπουζούκι και την κιθάρα τους καθώς επίσης και όλους που βοήθησαν στην πραγματοποίηση της εκδήλωσης.

ΤΟ ΚΡΗΤΙΚΟ ΜΕΛΙ

Σε διαγωνισμό που έγινε τον περασμένο Οκτώβριο στο Ντύσελντορφ της Δ. Γερμανίας το κρητικό μέλι πήρε παγκόσμιο βραβείο. Το κρητικό μέλι παρουσίασε ο υπεύθυνος του Κέντρου Λαϊκής Επιμόρφωσης Αγ. Βαρβάρας κ. Κ. Σταυρακάκης.

Το κρητικό μέλι, επηρεασμένο από τη μεγάλη ποικιλία αρωματικών φυτών που υπάρχει στην Κρήτη, σπάνια για άλλες περιοχές, παρουσιάζει ιδιαίτερότητα στην ποιότητά του τόσο στο άρωμα όσο και στη γεύση.

Πολλοί ξένοι μελισσοτρόφοι δείχνουν ενδιαφέρον για το κρητικό μέλι. Στο πλαίσιο που ενδιαφέροντος αυτού 40 Σκανδιναβοί μελισσοτρόφοι με τις οικογένειές τους θα επισκεφθούν τον Μάρτιο την Αγ. Βαρβάρα για να ανταλλάξουν εμπειρίες με τους ντόπιους μελισσοτρόφους.

ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΩΡΗΣΗ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

Δόθηκε παράταση μέχρι 30 Απριλίου 1988 για την υποβολή δικαιολογητικών από όσους θέλουν να αναγνωριστούν αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης 1941—1944.

Υπενθυμίζουμε πως για το σκοπό αυτό χρειάζεται να υποβληθεί από τον κάθε ενδιαφερόμενο αίτηση που θα συνοδεύεται από: Βιογραφικό σημείωμα, στο οποίο αναφέρεται με συγκεκριμένες ενέργειες η συμμετοχή του στην Εθνική Αντίσταση 1941—45.

2) Αντίγραφο Στρατολογικού Γραφείου (για τους άνδρες).

3) Δήλωση δύο αναγνωρισμένων αγωνιστών, θεωρημένων για το γνήσιο της υπογραφής των, που να βεβαιώνουν τη συμμετοχή του στην Εθνική Αντίσταση.

Τα δικαιολογητικά αυτά υποβάλλονται στη Νομαρχία, Γραφ. 6, ή από το Γραφείο της ΠΕΑΕΑ Έβρος 72, Ηράκλειο, τηλ. 222.342.